

Uzņēmējdarbības vide

Darbspēks un nodarbinātība

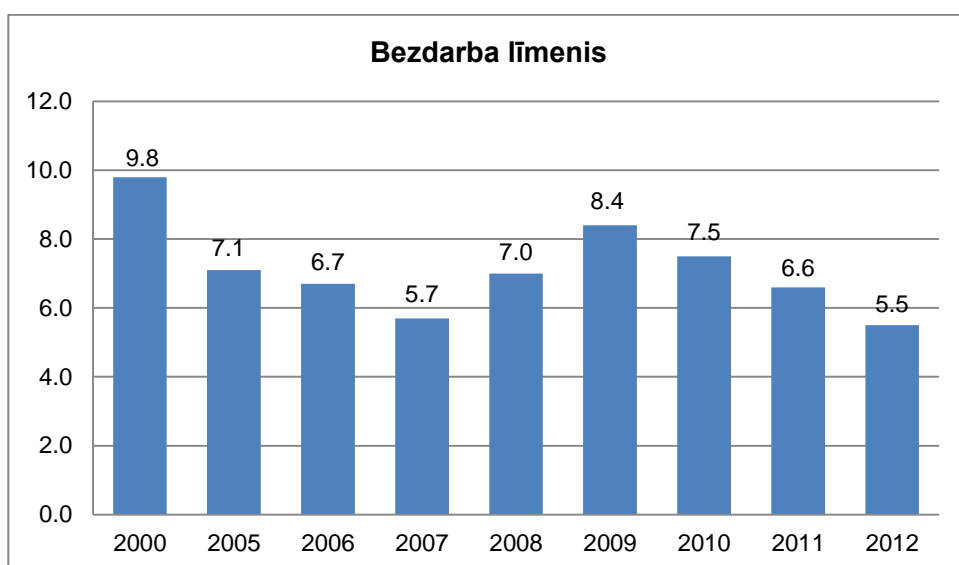
Nodarbinātība

Ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits Krievijā (vecumā no 15-72 gadiem) 2012.gadā bija 75,6 milj. iedzīvotāju (68,6%), no kuriem nodarbināti bija 71,5 milj. (64,9%) un bez darba – 4,1 milj. iedzīvotāji. Salīdzinājumā ar 2011.gadu ekonomiski aktīvo un nodarbināto iedzīvotāju skaits ir pieaudzis, attiecīgi par 0,3 un 1,1 procentpunktu.

Sadalījumā pa nozarēm, 2011.gadā visvairāk strādājošo bija vairumtirdzniecībā un mazumtirdzniecībā – 18%; apstrādes rūpniecībā – 15,2%, lauksaimniecībā – 9,7%, izglītībā – 8,6% un celtniecībā 8,1%.

Bezdarba līmenis Krievijā pēdējo gadu laikā visaugstāko rādītāju sasniedza 2009.gadā – 8,4% un pēc tam pakāpeniski samazinājās, 2012.gadā sasniedzot tikai 5,5%, lai gan 2013.gada janvārī bezdarba līmenis atkal palielinājās līdz 6%.

No visiem bezdarbniekiem – 34% ir ilgstošie bezdarbnieki. Lielāks bezdarba līmenis ir lauku iedzīvotāju vidū – 39,7%. Lielas atšķirības ir arī pa reģioniem: viszemākais bezdarba līmenis ir Centrālajā federālajā reģionā - 3,0% (Maskavā – 0,3%) un visaugstākais Ziemeļkaukāza federālajā reģionā – 13,1%.

Avots: Krievijas Statistikas pārvalde - www.gks.ru

Darba likumdošana

Darba tiesiskās attiecības Krievijā regulē Krievijas Darba kodekss (stājies spēkā 2001.gada 30.decembrī, pēdējās izmaiņas 2011.gadā). Darba līgumus var slēgt gan uz noteiktu, gan nenoteiktu laiku, kas nepārsniedz 5 gadus. Līgumus uz noteiktu laiku var slēgt kāda projekta īstenošanai vai sezonālu darbu veikšanai. Darba devējam rakstisks darba līgums noslēdzams ar katru darbinieku. Darba devējam par katru darbinieku, kas ir nostrādājis vismaz 5 darba dienas un kuram konkrēta darba vieta ir pamata darba vieta, ir jāveic ieraksts darba grāmatiņā (*trudovaja knizhka*).

Darba grāmatiņā tiek ierakstītas ziņas par darba ņēmēju, darba saturu, pārcelšanu uz citu darba vietu, atlaišanu, atlaišanas iemeslu un apbalvojumiem. Pēc darba ņēmēja velēšanās dokumentā tiek izdarīti ieraksti arī par darbu amatu savienošanas kārtībā.

Pārbaudes laiks

Pārbaudes laiks parasti ilgst līdz 3 mēnešiem. Direktoriem, galvenajiem grāmatvežiem, direktoru vietniekiem pārbaudes laiks var sasniegt 6 mēnešus.

Darba laiks

Darba laiks nedēļā nedrīkst pārsniegt 40 stundas. Saīsinātais darba laiks ir:

- darba ņēmējiem līdz 16 gadu vecumam – 24 stundas nedēļā;
- darba ņēmējiem no 16 līdz 18 gadiem – 35 stundas nedēļā;
- I un II grupas invalīdiem – 35 stundas nedēļā;
- darba ņēmējiem, kas strādā paaugstinātas bīstamības vai kaitīgos apstākļos – 36 stundas nedēļā.

Darba dienas (maiņās) laikā darba ņēmējam ir jābūt atpūtas laikam ne īsākām par 30 min, bet nepārsniedzot 2 stundas. Ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma ilgums – 28 kalendārās dienas.

Darba alga

Ja darba algas izmaksa kavējas vairāk kā 15 dienas, darbiniekam ir tiesības informēt darba devēju par to un pārtraukt darbu. Darba devēja pienākums ir maksāt procentus par katru nokavējuma dienu – 0,03% apmērā no šajā laikā spēkā esošas refinansēšanas likmes.

Minimālās algas apmērs ir noteikts. Sākot ar 2013.gada 1.janvāri, tas nedrīkst būt mazāks par 5 200 RUB (~130EUR).

Darbinieku tiesības

Krievijas Darba kodekss paredz darba ņēmējiem šādas garantijas:

- samaksu par papildu darba stundām, ja veikts arodbiedrības pārstāvja darbs, ja darbinieks piedalījies tiesā, vēlēšanās, pildījis citus valsts vai sabiedriskos pienākumus;
- dažādus sociālos labumus: maternitātes pabalsts, apmaksātas brīvdienas un atvaļinājums;
- virsstundu darbs ir ierobežots. Virsstundu darbs tiek apmaksāts šādi: alga x 1,5 stundā par pirmajām 2 stundām un alga x 2 par pārējām stundām. Darba devēji var pieprasīt kompensēt virsstundu darbu ar papildu brīvdienām.
- darbiniekam pienākas 12 apmaksātas svētku dienas un ikgadējais atvaļinājums, kas nepārsniedz 28 kalendārās dienas.
- sievietēm tiek piešķirts apmaksāts maternitātes atvaļinājums 70 dienas pirms un pēc bērna piedzimšanas. Atvaļinājums ir garāks, ja dzemdības bijušas ar sarežģījumiem un piedzimuši vairāki bērni. Vecākam vai faktiskajam bērna kopējam ir tiesības uz daļēji apmaksātu atvaļinājumu līdz 3 gadu vecumam. Maternitātes atvaļinājuma izmaksas sedz Krievijas Sociālās apdrošināšanas fonds.

Darba attiecību pārtraukšana

Darba attiecības var pārtraukt abpusēji vienojoties, ja beidzas darba līguma termiņš u.c. gadījumos. Par aiziešanu darba devējs jābrīdina 2 nedēļas iepriekš, ja līgumā nav noteikts savādāk. Darba līgumu, kas noslēgts uz noteiktu laiku, var pārtraukt pamatojoties uz darbinieka vajadzībām.

Darba devējs var uzteikt darbu, ja:

- darbinieks iesniedzis nepatiesus dokumentus;
- darbinieks sistemātiski bez attaisnojuma nepilda darba pienākumus;
- atbildīgais par finansēm veic darbības, kas kaitē uzņēmumam.

Darba kodekss paredz, ka pēc darba devēja iniciatīvas nevar pārtraukt darba attiecības ar sievieti stāvoklī, sievieti ar bērnu līdz 3 gadu vecumam, vientuļo māti ar bērnu līdz 14 gadu vecumam vai ar bērnu invalīdu līdz 16 gadu vecumam.

Ārvalstnieku nodarbināšana

Visiem ārvalstniekiem, kas nodarbināti Krievijas teritorijā, nepieciešama darba atļauja. Lai nodarbinātu ārzemnieku, darba devējam jāpieprasa un jāsaņem atļauju no Federālā imigrācijas biroja.

Avots: <http://rostrud.ru/documents/14/>

Uzņēmējdarbības formas

Galvenie Krievijas uzņēmējdarbības veidi: atvērta vai slēgta akciju sabiedrība, sabiedrība ar ierobežotu atbildību, līgumsabiedrība, individuālais uzņēmums un ārvalstu uzņēmuma filiāle.

Akciju sabiedrības

Akciju sabiedrības dibināšanu, vadīšanu, likvidēšanu un reorganizāciju regulē likums „Par akciju sabiedrībām”. Akciju sabiedrība ir viena no visbiežāk izmantotajām juridiskajām formām Krievijā. Akciju sabiedrībā dalībnieku skaits nav ierobežots. Akcionāri ir atbildīgi par uzņēmuma saistībām sava ieguldījuma apmērā. Akcionāru kopsapulcē ievēl direktoru valdi. Akcionāru kopsapulcei jānotiek vismaz reizi gadā.

Ir divu veidu akciju sabiedrības:

Slēgta akciju sabiedrība (abreviatūra krievu valodā – 3AO):

- Statūtkapitāls nedrīkst būt mazāks par 10 000 rubļu (~180 LVL);
- Lai pārdotu akcijas, akcionāram jāsaņem pārējo akcionāru piekrišana, kuriem ir pirkuma tiesības;
- Ja dalībnieku skaits pārsniedz 50, uzņēmums pārreģistrējams par publisku akciju sabiedrību.

Publiska akciju sabiedrība (OAO):

- Statūtkapitāls nedrīkst būt mazāks par 1000 minimālo darba algu apmēru;
- Valdē jābūt vismaz 5 direktoriem;
- Akcijas var izlaist publiskā piedāvājumā

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (OOO)

Sabiedrības ar ierobežotu atbildību dibināšanu, vadīšanu, likvidēšanu un reorganizāciju regulē likums „Par sabiedrībām ar ierobežotu atbildību”. Sabiedrību ar ierobežotu atbildību parasti izvēlas ārvalstu kompānijas. Minimālais SIA pamatkapitāls ir 10 000 rubļu (~180 LVL). Līdzīgi kā Latvijā, ievērojamākā atšķirība starp SIA un AS ir kapitāla sadale daļās, kas pēc Krievijas likumdošanas nav vērtspapīri. SIA statūtos var noteikt kapitāla daļu pārdošanas aizliegumu. SIA dalībnieks var izstāties no uzņēmuma jebkurā laikā, pieprasot sabiedrībai (vai pārējiem dalībniekiem) kompensēt sabiedrībā ieguldītos aktīvus. Ja dalībnieku skaits pārsniedz 50, tad SIA pārreģistrējams par publisku AS.

Līgumsabiedrība ar pilnu atbildību

Līgumsabiedrības dalībniekiem ir neierobežota atbildība par līgumsabiedrības saistībām, kas nozīmē, ka kreditori var apķīlāt dalībnieka aktīvus. Līgumsabiedrības nosaukumā jāietver vismaz viena dalībnieka nosaukums. Dalībniekiem nav nepieciešams ieguldīt vienādu kapitāla apjomu, tomēr visi vienlīdz atbild par zaudējumiem. Tāpat dalībniekiem ir vienādas tiesības piedalīties līgumsabiedrības vadībā.

Jaukta līgumsabiedrība

Jauktas līgumsabiedrības veido viens vai vairāki partneri ar ierobežotu atbildību un viens vai vairāki ar pilnu atbildību. Pilnas atbildības partneriem ir neierobežota atbildība par sabiedrības saistībām, savukārt dalībnieki ar ierobežotu atbildību par saistībām atbild atbilstoši ieguldījumam. Partneris ar ierobežotu atbildību nepiedalās kompānijas vadībā. Jaukta līgumsabiedrība ir juridiska persona attiecībā uz nodokļu iemaksu.

Filiāles un pārstāvniecības

Ārvalstu juridiskā persona var nodibināt pārstāvniecību vai filiāli. Pārstāvniecība var veikt biznesa sagatavošanas darbus, savukārt filiāles darbību nosaka mātes uzņēmums un tā var veikt visas nepieciešamās darbības, tajā skaitā izpildīt tirdzniecības līgumus.

Ārvalstu investoru filiālei un pārstāvniecībai nav juridiskas personas statuss.

Lai varētu atvērt pārstāvniecību vai filiāli, ir jāpanāk valsts institūciju akcepts un jāsaņem akreditācija. Valsts nodeva par filiāles akreditāciju ir 120 000 rubļi (~3900 USD). Valsts nodeva par pārstāvniecības reģistrāciju atkarīga no akreditācijas perioda (1 gads ~ 1000 USD, 3 gadi ~ 2500 USD).

Reģistrācija

Juridiskās personas reģistrācija parasti ilgst 3-5 nedēļas. Dokumentus jāiesniedz krievu valodā, tulkojumam jābūt notariāli apstiprinātam. Valsts nodeva AS vai SIA reģistrācijai ir 4000 rubļu (~70 LVL). Līdzīgi kā Latvijā 50% no SIA pamatkapitāla jābūt iemaksātiem uzņēmumu reģistrēšanas brīdī, pārējie 50% jāiemaksā atbilstoši statūtiem, bet gada laikā pēc reģistrācijas. Savukārt 50% akciju sabiedrības kapitāla jāapmaksā 3 mēnešu laikā pēc reģistrācijas un pārējie 50% atbilstoši statūtiem gada laikā pēc reģistrācijas.

Nodokļu sistēma

Nodoklis	Likme	Piezīmes
Uzņēmuma peļņas nodoklis	20% Krievijas uzņēmumiem, kas atrodas speciālajās ekonomiskajās zonās, un citos īpašos gadījumos uzņēmumu peļņas nodokļa likme var būt samazināta, bet ne vairāk kā līdz 13,5%. Lauksaimniecības uzņēmumiem, kuri vēl nav izvēlējušies maksāt vienotu lauksaimniecības nodokli, peļņas nodokļa likme 2013.-2015.gadā – 18%	Peļņas nodoklis tiek piemērots: -Krievijas Federācijas organizācijām; - ārvalstu organizācijām, kas savu darbību Krievijā veic caur pastāvīgajām pārstāvniecībām; - kā arī citām ārvalstu organizācijām, kas saņem ieņēmumus Krievijas teritorijā.
Vienotais nodoklis nosacītiem ienākumiem no noteiktā saimnieciskās darbības veida	15%	Par šī nodokļa piemērošanu uzņēmumiem, kas veic noteikto saimniecisko darbību, lemj municipālo rajonu, pilsētas apriņķu, Maskavas un Sanktpēterburgas pārstāvības orgāni. Saimnieciskās darbības veidi: - veterinārārsta pakalpojumi; - sadzīves pakalpojumi; - automašīnu remonts, tehniskā apkope un mazgāšana; - autostāvvietu pakalpojumi; - kravu un pasažieru autopārvadājumi; - vides reklāmas izvietošana reklāmas

		konstrukcijās u.c.
Vienotais lauksaimniecības nodoklis	6%	Vienoto lauksaimniecības nodokli piemēro gan fiziskām, gan juridiskām personām, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu ražošanu, un ir izvēlējušies šādu nodokļu veidu
Pievienotās vērtības nodoklis	Standarta likme - 18% Samazinātā likme 10% un 0%	0% - eksportam, starptautiskajiem pārvadājumiem, naftas, gāzes un naftas produktu cauruļvadu transporta kompāniju pakalpojumiem u.c. 10% - pirmās nepieciešamības pārtikas produktiem, bērnu apaviem, drēbēm un precēm, grāmatām un avīzēm, medicīnas precēm
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	13% - rezidentiem 30% - nerezidentiem	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis tiek piemērots Krievijas rezidentiem par ienākumiem, kas gūti Krievijā un ārvalstīs, kā arī nerezidentiem par Krievijas teritorijā gūtajiem ienākumiem
Vienotās sociālās iemaksas	34%	Tiek piemērota ienākumiem, kas nepārsniedz 568 000 RUB gadā (~ 18 280 USD) Sociālo iemaksu sadalījums: - Krievijas Federācijas Pensiju fondam – 22% - Krievijas Federācijas sociālās apdrošināšanas fondam – 2,9% - Obligātās medicīniskās apdrošināšanas fondam – 5,1% Ienākumiem, kas pārsniedz minēto summu – 10%
Īpašuma nodoklis	Līdz 2,2%	Īpašuma nodokļa maksimālā likme ir 2,2%. Ar īpašuma nodokli apliek kustamo un nekustamo īpašumu, izņemot zemi. Nodokli aprēķina pēc aktīvu bilances vērtības.

Avots: Krievijas Federālais nodokļu dienests: <http://www.nalog.ru>